

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
18 päivänä syyskuuta 2003 *

Asiassa C-125/01,

jonka Sozialgericht Leipzig (Saksa) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Peter Pflücke

vastaan

Bundesanstalt für Arbeit

ennakkoratkaisun työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä loka-kuuta 1980 annetun neuvoston direktiivin 80/987/ETY (EYVL L 283, s. 23) 9 artiklan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Wathelet sekä tuomarit C. W. A. Timmermans, D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), P. Jann ja A. Rosas,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Saksan hallitus, asiamiehenään W.-D. Plessing ja B. Muttelsee-Schön,

— Tanskan hallitus, asiamiehenään J. Molde,

— Suomen hallitus, asiamiehenään E. Bygglin,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J. Sack ja H. Kreppel,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 24.9.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Sozialgericht Leipzig on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 21.2.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.3.2001, EY 234 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä lokakuuta 1980 annetun neuvoston direktiivin 80/987/ETY (EYVL L 283, s. 23) 9 artiklan tulkinnasta.

- 2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Pflücke ja Bundesanstalt für Arbeit (liittovaltion työvoimaviranomainen; jäljempänä Bundesanstalt) ja joka koskee työnantajan maksukyvyttömyydestä johtuvien palkkasaatavien korvaamista ("Konkursausfallgeld"; jäljempänä palkkaturva-korvaus).

Yhteisön lainsäädäntö

- 3 Direktiivillä 80/987/ETY on tarkoitus varmistaa työntekijöille työnantajan maksukyvyttömyystapauksessa yhteisön tasolla määritelty vähimmäissuoja.

4 Direktiivin 80/987/ETY 3 artiklassa veloitetaan jäsenvaltiot toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että palkkaturvajärjestelmät turvaavat maksun työntekijöiden työsopimuksista tai työsuhteista johtuvista maksamatta olevista palkkasaatavista tiettyä päivää edeltävältä ajalta. Direktiivin 4 artiklassa annetaan jäsenvaltioille oikeus rajoittaa tätä palkkaturvajärjestelmien vastuuta, kuitenkin niin, että siinä ei tarkoiteta mahdollisuutta säätää preklusiivisesta määräajasta.

5 Direktiivin 80/987/ETY 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on annettava yksityiskohtaiset säännökset palkkaturvajärjestelmien organisaatiosta, rahoituksesta ja toiminnasta erityisesti seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- a) järjestelmän käytössä olevat varat ovat työnantajan liikeomaisuudesta erillään, eikä maksukyvyttömyysmenettely koske niitä;
- b) työnantajat osallistuvat rahoitukseen, jos viranomaiset eivät vastaa siitä kokonaan;
- c) järjestelmän vastuuseen ei vaikuta se, onko velvollisuus osallistua rahoitukseen täytetty vai ei.”

6 Tämän direktiivin 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa tai antaa lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat työntekijöille edullisempia kuin tässä direktiivissä säädetään.”

7 Kyseisen direktiivin 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta:

a) toteuttaa väärinkäytösten estämiseksi tarvittavia toimenpiteitä;

b) evätä 3 artiklassa tarkoitettua turvaa tai poistamasta 7 artiklassa tarkoitettu vastuu taikka vähentämästä niitä, jos ilmenee, että velvoitteen täyttäminen ei ole perusteltua, koska työntekijällä ja työnantajalla on sellaisia erityisiä siteitä toisiinsa ja sellaisia yhteisiä etuja, jotka johtuvat heidän välisestään salaisesta sopimuksesta.”

Asiaa koskeva kansallinen lainsäädäntö

8 Arbeitsförderungsgesetzin (työllisyyden edistämisestä annettu laki; jäljempänä AFG; BGBl. 1969 I, s. 582), joka on annettu 25.6.1969, 141 b §:n 1 momentin

ensimmäisessä virkkeessä, sellaisena kuin se oli pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan, säädetään, että oikeus saada konkurssitapauksessa palkkaturvakorvaus on sellaisella työntekijällä, jolla konkurssimenettelyn alkaessa on vielä työnantajansa omaisuuteen kohdistuvia palkkasaatavia konkurssimenettelyä edeltäviltä työsuhteen kolmelta viimeiseltä kuukaudelta.

- 9 AFG:n 141 e §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Toimivaltainen työvoimaviranomainen maksaa palkkaturvakorvauksen hakemuksesta. Hakemus on jätettävä kahden kuukauden määräajassa konkurssimenettelyn alkamisesta. Palkkaturvakorvaus myönnetään kuitenkin myös silloin, jos työntekijä on ylittänyt määräajan sellaisista syistä, joista hän ei ole vastuussa, sillä edellytyksellä, että hän esittää tätä koskevan vaatimuksen kahden kuukauden kuluessa esteen poistumisesta. Työntekijä on vastuussa määräajan noudattamatta jättämisestä, ellei hän ole osoittanut tarpeellista huolellisuutta oikeuksiensa valvomiseen.”

- 10 AFG on korvattu 24.3.1997 annetun Sozialgesetzbuchin (sosiaaliturvalaki) työllisyyden edistämistä koskevalla III osalla (BGBl. 1997 I, s. 594). Tämän osan 430 §:n 5 momentin mukaan AFG:tä sovelletaan kuitenkin vielä palkkaturvakorvauksen maksamiseen silloin, kun maksukyvyttömyys on syntynyt ennen 1.1.1999, kuten nyt esillä olevassa asiassa. Kahden kuukauden preklusiivista määräaika ja sen jatkamista koskeva AFG:n 141 e §:n 1 momentin sääntö on pääasiallisesti otettu kyseisen osaston 324 §:n 3 momenttiin.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 11 Pflücke työskenteli muurarina Pfaffenhofeniin (Saksa) sijoittautuneessa G. & S. Bau GmbH:ssa irtisanomiseensa asti eli 30.6.1997 asti. Hänen entinen työnantajansa, jolta hän vaatii vielä 3 502,80 Saksan markan (DEM) palkkasaatavia kesäkuulta 1997, lopetti toimintansa kokonaan 31.12.1997 ja sitä koskeva konkurssimenettely aloitettiin 2.1.1998.

- 12 Saksan lainsäädännön mukaan Pflücken olisi pitänyt vaatia toimivaltaiselta palkkaturvalaitokselta eli Bundesanstaltilta palkkaturvakorvausta tätä päivää seuraavan kahden kuukauden kuluessa eli 3.1. ja 2.3.1998 välisenä aikana, jotta hän olisi saanut korvauksen näistä maksamattomista palkkasaatavistaan.

- 13 Pflücke ei kuitenkaan ollut esittänyt kyseisenä aikana mitään vaatimusta. Hänen silloinen oikeudenkäyntiasiamiehensä ainoastaan valvoi 2.2.1998 Pflücken maksamattoman palkkasaatavan konkurssiasiaa käsittelevässä tuomioistuimessa.

- 14 Konkurssipesän hoitaja vahvisti tämän seurauksena ainoastaan 3 132,65 DEM:n suuruisen palkkasaatavan olemassaolon. Se lähetti 10.3.1999 Pflückelle tästä todistuksen, jonka Pflücke lähetti Bundesantaltille 9.4.1999. Pflücke vaati 9.6.1999 nimenomaisesti palkkaturvakorvausta Bundesanstaltilta.

- 15 Bundesanstalt hylkäsi tämän vaatimuksen 14.7.1999 tekemällään päätöksellä. Se väitti, että Pflückelle ei voida myöntää palkkaturvakorvausta, koska hän ei ollut vaatinut sitä säädetyssä määräajassa. Bundesanstalt lisäsi, ettei Pflückelle voida myöntää AFG:n 141 e §:n 1 momentin kolmannen virkkeen mukaista määräajan palauttamista, koska hänen oikeudenkäyntiasiamiehensä oli tiennyt maksukyvyttömyydestä.
- 16 Pflücke valitti 16.8.1999 tästä päätöksestä. Hän väitti, että koska konkurssipesän hoitaja oli aluksi kiistänyt saatavan suuruuden, hänen oli pitänyt aloittaa saatamalla asia Arbeitsgericht Münchenin (Münchenin työtuomioistuin, Saksa) käsiteltäväksi, ja tämän tuomioistuimen 6.4.1999 antaman yksipuolisen tuomion jälkeen hän oli välittömästi eli hänen mukaansa 9.4.1999 vaatinut palkkaturvakorvausta Bundesanstaltilta. Vaatimus oli siis esitetty sille määräajassa.
- 17 Koska Bundesanstalt hylkäsi vaatimuksen 21.10.1999 tekemällään päätöksellä, Pflücke nosti tästä päätöksestä 22.11.1999 kanteen Sozialgericht Leipzigissa.
- 18 Tämä tuomioistuin on pääasiallisesti samaa mieltä Bundesanstaltin kanssa ja katsoo, että Saksan lainsäädännön nojalla Pflücken kanne olisi hylättävä.
- 19 Sozialgericht Leipzig täsmentää, että Pflücken toimintatapa perustui sovellettavan lain ilmeisen virheelliseen tulkintaan. Pflücken oikeudenkäyntiasiamiehen olisi pitänyt myös vaatia Bundesanstaltilta palkkaturvakorvausta samalla, kun

hän ilmoitti maksamattomat palkkasaatavat konkurssiasiaa käsittelevälle tuomioistuimelle, taikka viimeistään ennen preklusiivisen määräajan päättymistä. Sozialgericht selittää, että on mahdollista esittää tällainen vaatimus varmuuden vuoksi ja ilman, että siitä aiheutuisi kuluja asianomaiselle, ja että palkkaturvalaitoksen on sitten tutkittava, onko palkkasaatava perusteltu vai ei, eikä Bundesanstalt siten olisi voinut evätä Pflücken vaatimusta. Pflückettä vastaan voidaan siis esittää väite siitä, että hänen asiamiehensä on esittänyt palkkaturvakorvausta koskevan vaatimuksen myöhässä.

- 20 Sozialgericht Leipzigilla on kuitenkin epäilyksiä pääasiassa kyseessä olevan Saksan lainsäädännön mukaisen preklusiivisen määräajan yhteensoveltuvuudesta direktiivin 80/987/ETY ja erityisesti sen 9 artiklan kanssa. Tämän vuoksi se on päättänyt esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko preklusiivinen määräaika, jonka noudattaminen on edellytyksenä maksamattomien palkkasaatavien suorittamiselle palkkaturvajärjestelmistä, yhteensoveltuva työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä lokakuuta 1980 annetun neuvoston direktiivin 80/987/ETY 9 artiklan kanssa?

- 2) Onko yhteisöjen tuomioistuin samalla kannalla kuin asiaa käsittelevä jaosto, joka katsoo, ettei tällainen määräaika ole direktiivin 80/987/ETY 9 artiklassa tarkoitettulla tavalla työntekijöille edullisempi oikeusnormi?

- 3) Onko asiaa käsittelevä jaosto velvollinen olemaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti soveltamatta preklusiivista määräaika koskevaa säännöstä?"

Ensimmäinen ja toinen ennakkoratkaisukysymys

- 21 Ensimmäisellä ja toisella ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, onko direktiiviä 80/987/ETY tulkittava niin, että sen kanssa ristiriidassa on sellaisen kansallisen lainsäädännön mukaisen preklusiivisen määräajan soveltaminen, joka koskee palkatun työntekijän vaatimusta, jolla on tarkoitus saada kyseisellä direktiivillä vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti palkkaturvakorvaus.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

- 22 Saksan, Tanskan ja Suomen hallitukset katsovat, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kahden kuukauden preklusiivinen määräaika on yhteensoveltuva sekä direktiivin 80/987/ETY että yhteisön oikeuden kanssa yleensä.
- 23 Saksan hallitus väittää erityisesti, että tällainen preklusiivinen määräaika on välttämätön direktiivissä 80/987/ETY edellytetyn, palkkaturvajärjestelmän riippumattoman rahoituksen turvaamiseksi.

- 24 Tanskan hallitus väittää, että jäsenvaltioiden menettelyllistä itsemääräämisoikeutta koskevasta vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että ne voivat vahvistaa määräajan, jossa palkkaturvakorvausvaatimus on esitettävä palkkaturvallaitokselle.
- 25 Se lisää, että muut syyt puoltavat tällaista päätelmää. Ensinnäkin tällainen määräaika on useampien hallinnollisten ja prosessuaalisten tavoitteiden mukainen. Palkkaturvallaitoksen mahdollisuus tutkia palkatun työntekijän maksamattomia saatavia koskevia vaatimuksia vähenee ajan mittaan erityisesti silloin, kun velallisenä olevaa yritystä ei enää ole. Lisäksi on tehokkaampaa, että tällaisista saatavista ilmoitetaan palkkaturvallaitokselle välittömästi maksukyvyttömyyden alkamisen jälkeen. Näin palkkaturvallaitos voi nopeasti saada käsityksen konkurssimenettelyn lopputuloksesta ja varmistaa ilmoitettujen saatavien samanlaisen kohtelun.
- 26 Toiseksi tällainen määräaika palvelee palkkaturvallaitoksen rahoitukseen liittyvää päämäärää. On tärkeää, että palkkaturvallaitos — sen jälkeen, kun se tulee sijaantulijaksi palkattujen työntekijöiden oikeuksien osalta — voi osallistua mahdolliseen konkurssimassan jakoon, minkä palkatuille työntekijöille asetettu ilmoitusmääräaika mahdollistaa.
- 27 Tällainen määräaika antaa lisäksi palkkaturvallaitokselle mahdollisuuden päättää lopullisesti niiden asioiden käsittelyn, jotka liittyvät yrityksen maksukyvyttömyyteen tai lopettamiseen. Näin ollen määräajan tavoitteena on oikeusvarmuus, jonka merkityksen yhteisöjen tuomioistuin on tunnustanut vastaavanlaisissa asioissa.

- 28 Suomen hallitus toteaa, että koska direktiivissä 80/987/ETY ei anneta mitään tietoja palkkaturvakorvauksen saamiseksi noudatettavasta menettelystä, jäsenvaltioiden on annettava tätä varten välttämättömät kansalliset säännökset, jotta palkkaturvajärjestelmän tehokkuus taattaisiin. Tällaisen korvauksen maksamista koskevan vaatimuksen esittämiselle asetettu määräaika pakottaa toimimaan viivytyksettä, mikä toisaalta lisää oikeusvarmuutta ja toisaalta vähentää palkkaturvajärjestelmään kohdistuvien väärinkäytösten mahdollisuutta.
- 29 Komissio katsoo, että pääasiassa kyseessä olevassa asiassa preklusiivinen määräaika ei tehnyt mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi silloisten korvausten maksamista koskevien oikeuksien käyttämistä. Lisäksi komission mukaan tämä preklusiivinen määräaika on oikeassa suhteessa sillä tavoiteltuun päämäärään eikä sillä loukata menettelysääntöjen vastaavuusperiaatetta, jonka mukaan näillä säännöillä ei saada suosia ainoastaan kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia oikeuksia yhteisön oikeuteen perustuviin samanlaisiin vaatimuksiin nähden.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

- 30 Direktiivissä 80/987/ETY ei ole mitään säännöstä siitä, voivatko jäsenvaltiot vedota preklusiiviseen määräaikaan palkatun työntekijän sellaisen vaatimuksen osalta, jonka tavoitteena on kyseisellä direktiivillä vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti saada palkkaturvakorvausta koskeva maksu.
- 31 Direktiivin 4, 5 ja 10 artiklassa, joiden nojalla jäsenvaltiot voivat paitsi vahvistaa palkkaturvajärjestelmän organisaatiota, rahoitusta ja toimintaa koskevat yksi-

tyiskohtaiset säännöt, myös tietyissä olosuhteissa rajoittaa sitä suojaa, joka niillä on tarkoitus antaa palkatuille työntekijöille, ei säädetä palkattujen työntekijöiden tämän direktiivin perusteella saamiensa oikeuksien ajallisesta rajoittamisesta eikä jäsenvaltioiden preklusiivisesta määräajasta säättämistä koskevan mahdollisuuden rajoittamisesta.

- 32 Se seikka, että kansallisen tuomioistuimen ensimmäisessä ja toisessa kysymyksessään mainitsemassa direktiivin 80/987/ETY 9 artiklassa todetaan, että jäsenvaltiot voivat säätää suojasta, joka on direktiivissä säädettyä suojaa vahvempi, voidaan selittää sillä, että tällä direktiivillä varmistetaan ainoastaan palkattujen työntekijöiden yhteisön tasolla määritellyn minimisuojan taso heidän työnantajansa maksukyvyttömyystapauksessa. Tätä artiklaa ei siis voida tulkita niin, että siinä suljetaan pois jäsenvaltioiden mahdollisuus säätää preklusiivisesta määräajasta.
- 33 Näin ollen jäsenvaltiot ovat siis periaatteessa vapaita antamaan kansallisia säännöksiä, joissa vahvistetaan preklusiivinen määräaika palkatun työntekijän sellaisen vaatimuksen esittämiselle, jolla on tarkoitus saada direktiivin 80/987/ETY yksityiskohtaisten sääntöjen mukaan palkkaturvakorvaus, ainakin silloin, kun näissä säännöksissä noudatetaan yhteisön oikeuden yleisiä periaatteita.
- 34 Näiden periaatteiden osalta on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaista, että tällaiset kansallisessa lainsäädännössä säädetyt preklusiiviset määräajat eivät voi olla epäedullisempia kuin ne määräajat, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia (vastaavuusperiaate) eikä niillä saada tehdä yhteisön oikeusjärjestyksessä tunnustettujen oikeuksien käyttämistä käytännössä mahdottomaksi (tehokkuusperiaate) (ks. mm. asia 33/76, Rewe, tuomio 16.12.1976, Kok. 1976, s. 1989, Kok. Ep. III, s. 271, 5 kohta ja asia C-159/00, Sapod Audic, tuomio 6.6.2002, Kok. 2002, s. I-5031, 52 kohta).

- 35 Erityisesti tehokkuusperiaatteen osalta ei voida katsoa, kuten kansallinen tuomioistuin näyttää tekevän, että preklusiivisen määräajan vahvistaminen itsessään olisi ristiriidassa tämän periaatteen kanssa vain siitä syystä, että sen seurauksena on välttämättä se, että palkatut työntekijät, jotka eivät ole noudattaneet kyseistä määräaika, eivät saa tehokkaasti hyväkseen direktiivillä 80/987/ETY vahvistettua suojaa (ks. tämänsuuntaisesti asia C-78/98, Preston ym., tuomio 16.5.2000, Kok. 2000, s. I-3201, 34 kohta).
- 36 Tästä oikeuskäytännöstä johtuu myös, että se, että oikeussuojakeinojen käyttämiselle vahvistetaan kohtuullisia määräaikoja, pääsääntöisesti vastaa tehokkuusvaatimusta, koska kyse on oikeusvarmuuden perusperiaatteen soveltamisesta (ks. mm. em. asia Preston, tuomion 33 kohta). On kuitenkin todettava, että pääasian kaltaisessa tilanteessa on niin, että mitä enemmän aikaa kuluu työnantajan maksukyvyttömäksi tulemisesta, sitä vaikeampaa on todeta palkkasaatavien tosiasiallinen olemassaolo, mikä taas voi horjuttaa oikeusvarmuutta.
- 37 Koska kuitenkin kyseessä ovat palkkasaatavat, jotka jo luonteeltaan ovat hyvin merkittäviä asianomaiselle työntekijälle, on tarpeen, että preklusiivisen määräajan lyhyys ei johda siihen, että hän ei käytännössä pystyisi noudattamaan kyseistä määräaika ja ettei hän saisi siis suojaa, joka direktiivillä 80/987/ETY nimenomaisesti pyritään hänelle takaamaan.
- 38 Vaikka onkin totta, että muissa jäsenvaltioissa sovellettaviin samantyyppisiin määräaikoihin verrattuna Saksan lainsäädännössä säädetty kahden kuukauden määräaika ei ole lyhyin, monissa muissa jäsenvaltioissa säädetään silti huomattavasti pidemmistä määräajoista tai niissä ei vahvisteta lainkaan tällaista määräaika.

- 39 Kansallisen tuomioistuimen on siis varmistettava, että pääasiassa kyseessä olevan preklusiivisen määräajan pituus on perusteltu oikeusvarmuuteen ja erityisesti palkkaturvajärjestelmän moitteettomaan toimintaan liittyvillä pakottavilla syillä.
- 40 Tältä osin Saksan hallitus väittää, että palkkaturvavaltituksen on ilmoitettava konkurssiasiaa käsittelevälle tuomioistuimelle ne maksamattomat palkkasääntävät, jotka ovat siirtyneet sille saatavina. Koska tämän ilmoituksen jättämisestä koskeva määräaika on hyvin lyhyt, sen täytyy toimia nopeasti, mikä edellyttää sitä, että palkkaturvakorvaukseen oikeutetut työntekijät antavat sille mahdollisuuden tähän.
- 41 Pitää paikkansa, että jos olisi mahdotonta säätää asianmukaisesta preklusiivisesta määräajasta, jonka kuluessa palkkasääntävät on ilmoitettava palkkaturvavaltitukselle, tämä ilmenee epätyydäyttävänä oikeudellisena tilanteena, jossa tämän valtituksen olisi vastattava kokonaan palkkasääntävien kustannuksista, vaikka nämä olisi voitu mahdollisesti periä kokonaan tai osittain konkurssipesästä, jos kyseinen palkattu työntekijä olisi ilmoittanut ne aikaisemmin palkkaturvavaltitukselle.
- 42 Tällä päätelmällä ei kuitenkaan voida perustella sitä, että palkkaturvakorvausta koskevan vaatimuksen esittämiselle vahvistettaisiin preklusiivinen määräaika, joka olisi huomattavasti lyhyempi kuin se määräaika, jonka kuluessa palkkaturvavaltituksen on vaadittava konkurssiasiaa käsittelevältä tuomioistuimelta sijaantulosta johtuvia oikeuksiaan.

- 43 Saksan hallitus muistuttaa, että AFG:n 141 e §:n 1 momentin kolmannen virkkeen mukaisesti palkkaturvakorvaus myönnetään kuitenkin myös silloin, jos työntekijä on ylittänyt kahden kuukauden määräajan sellaisista syistä, joista hän ei ole vastuussa, sillä edellytyksellä, että hän esittää tätä koskevan vaatimuksen kahden kuukauden kuluessa esteen poistumisesta.
- 44 Tällaisella poikkeuslausekkeella voidaan säilyttää direktiivillä 80/987/ETY vahvistetun suojan tehokas vaikutus vain silloin, kun sen soveltamisesta vastaavat viranomaiset eivät ole kohtuuttoman ankaria arvioidessaan sitä, onko asianomainen työntekijä noudattanut kaikkea tarvittavaa huolellisuutta vedotessaan oikeuksiinsa.
- 45 Tältä osin ennakkoratkaisukysymysten esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että Pflücke on turvautunut oikeudenkäyntiasiamieheen etujensa puolustamiseksi ja että Bundesanstalt on hylännyt palkkaturvavaatimuksen, koska asiamies on esittänyt sen myöhässä. On kansallisen tuomioistuimen tehtävänä arvioida, riittävätkö nämä toimet, jotta voidaan katsoa Pflücken osoittaneen riittävää huolellisuutta voidakseen vedota oikeuksiinsa.
- 46 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 80/987/ETY kanssa ristiriidassa ei ole sellaisen kansallisen lainsäädännön mukaisen preklusiivisen määräajan soveltaminen, joka koskee palkatun työntekijän sellaisen vaatimuksen esittämistä, jolla on tarkoitus saada kyseisellä direktiivillä vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti palkkaturvakorvaus, edellyttäen, että tällainen määräaika ei ole epäedullisempi kuin ne määräajat, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäisen oikeuteen perustuvia vaatimuksia (vastaavuusperiaate), eikä sillä tehdä yhteisön oikeusjärjestyksessä tunnustettujen oikeuksien käyttämistä käytännössä mahdottomaksi (tehokkuusperiaate).

Kolmas kysymys

- 47 Kolmannella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, onko sen kieltädyttävä soveltamasta sellaista kansallista säännöstä, jossa säädetään palkkaturvavaatimuksen esittämistä koskevasta preklusiivisesta määräajasta.
- 48 Tältä osin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jos kansallinen tuomioistuin toteaa, että preklusiivista määräaikaa koskeva kansallinen säännös ei ole yhteisön oikeuden vaatimusten mukainen ja että tätä säännöstä ei myöskään voida tulkita yhteisön oikeuden kanssa yhteensoveltuvasti, kansallisen tuomioistuimen on kieltädyttävä soveltamasta sitä (ks. vastaavasti asia 106/77, Simmenthal, tuomio 9.3.1978, Kok. 1978, s. 629, Kok. Ep. IV, s. 73, 21 kohta, C-91/92, Faccini Dori, tuomio 14.7.1994, Kok. 1994, s. I-3325, 26 kohta ja asia C-188/00, Kurz, tuomio 19.11.2002, Kok. 2002, s. I-10691, 69 kohta).
- 49 Kolmanteen kysymykseen on siis vastattava, että jos kansallinen tuomioistuin toteaa, että preklusiivista määräaikaa koskeva kansallinen säännös ei ole yhteisön oikeuden vaatimusten mukainen ja että tätä säännöstä ei myöskään voida tulkita yhteisön oikeuden kanssa yhteensoveltuvasti, kansallisen tuomioistuimen on kieltädyttävä soveltamasta sitä.

Oikeudenkäyntikulut

- 50 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan, Tanskan ja Suomen hallituksille sekä komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Sozialgericht Leipzigin 21.2.2001 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

- 1) Työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä lokakuuta 1980 annettun neuvoston direktiivin 80/987/ETY kanssa ristiriidassa ei ole sellaisen kansallisen lainsäädännön mukaisen preklusiivisen määräajan soveltaminen, joka koskee palkatun työntekijän sellaisen vaatimuksen esittämistä,

jolla on tarkoitus saada kyseisellä direktiivillä vahvistettujen yksityiskoh-
taisten sääntöjen mukaisesti työnantajan maksukyvyttömyydestä johtuvia
palkkasaatavia koskeva palkkaturvakorvaus, edellyttäen että tällainen mää-
räaika ei ole epäedullisempi kuin ne määräajat, jotka koskevat samankal-
taisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia
(vastaavuusperiaate), eikä sillä tehdä yhteisön oikeusjärjestyksessä tunnus-
tettujen oikeuksien käyttämistä käytännössä mahdottomaksi (tehokkuuspe-
riaate).

- 2) Jos kansallinen tuomioistuin toteaa, että preklusiivista määräaika koskeva
kansallinen säännös ei ole yhteisön oikeuden vaatimusten mukainen ja että
tätä säännöstä ei myöskään voida tulkita yhteisön oikeuden kanssa yhteen-
soveltuvasti, kansallisen tuomioistuimen on kieltäydyttävä soveltamasta sitä.

Wathelet

Timmermans

Edward

Jann

Rosas

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä syyskuuta 2003.

R. Grass

M. Wathelet

kirjaaja

viidennen jaoston puheenjohtaja